

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

YHTEISET LINJAUKSET päivitys- ja kehittämistyölle

Opetusneuvos Mikko Hartikainen
Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö

Uudet lukiodiplomit –webinaari 6.5.2026

Lukiopidiplomin suorittaminen

- Kuvataiteen lukiopidiplomi on ollut suosituin, ja sen osuus on vaihdellut vajaasta 50 %:sta reiluun 60 %:iin kaikista lukiopidiplomisuorituksista. Toiseksi eniten lukiopidiplomeja on suoritettu liikunnassa ja kolmanneksi eniten musiikissa.
- Lukiopidiplomien suorittajista 75–80 % on naisia. Suurimmat lukiopidiplomien suoritusmäärät ovat Uudellamaalla, jossa opiskelijamäärät ovat suurimmat. Ruotsinkieliset lukiopidiplomit painottuvat Uudenmaan ja Pohjanmaan maakuntiin.
- Lukiopidiplomien suoritusmäärät ovat vähentyneet 10 vuoden aikana, esimerkiksi lukuvuonna 2008–2009 lukiopidiplomeja suoritti noin 2 600 opiskelijaa, mutta lukuvuonna 2021–2022 noin 1 600 opiskelijaa.

Lukiodiplomien toteutuminen lukioissa

Lukioissa suoritettujen lukiodiplomien lukumäärä ja jakautuminen %-osuuksina tarkastelujaksolla

Lukiodiplomiaine	2018–2019		2019–2020		2020–2021		2021–2022		2023–2024		2024–2025	
	Määrä	Jakauma	Määrä	Jakauma	Määrä	Jakauma	Määrä	Jakauma	Määrä	Jakauma	Määrä	Jakauma
Kotitalous	3	0,2 %	9	0,5 %	2	0,1 %	1	0,1 %	3	0,1 %	2	0,1 %
Kuvataide	906	47,9 %	967	52,7 %	930	57,6 %	975	62,5 %	1220	58,7 %	1242	55,5 %
Käsityö	15	0,8 %	19	1,0 %	7	0,4 %	12	0,8 %	27	1,3 %	20	0,9 %
Liikunta	431	22,8 %	364	19,9 %	296	18,3 %	241	15,5 %	238	11,5 %	224	10,1 %
Media	51	2,7 %	60	3,3 %	56	3,5 %	33	2,1 %	63	3,0 %	64	2,9 %
Musiikki	236	12,5 %	192	10,5 %	170	10,5 %	160	10,3 %	255	12,3 %	397	17,8 %
Tanssi	54	2,9 %	39	2,1 %	50	3,1 %	40	2,6 %	109	5,2 %	113	5,1 %
Teatteri	195	10,3 %	184	10,0 %	103	6,4 %	97	6,2 %	163	7,8 %	172	7,7 %
Yhteensä	1 891		1 834	-3,0 %	1 614	-12,0 %	1559	-3,4 %	2078	33,3 %	2234	7,6 %

Sinisellä muutos edelliseen tarkastelujakson lukuvuoteen.

Lukuvuodet 2018–2019, 2019–2020 KOSKI-palvelu, 21.10.2022

Lukuvuodet 2020–2021, 2021–2022 KOSKI-palvelu, 24.11.2023

Lukuvuosi 2023–2024 KOSKI-palvelu, 28.8.2024

Lukuvuosi 2024–2025 KOSKI-palvelu, 30.9.2025

Toimenpide-ehdotusten pääpiirteitä 2022

- Lukiodiplomin tehtävänä on jatkossakin mahdollistaa opiskelijan osaamisen osoittaminen **ensisijaisesti niissä oppiaineissa, joilla ei ole koetta ylioppilastutkinnossa.**
- Lukiodiplomeja kehitetään siten, että niiden suorittamisen edellytyksiä edistetään ja niitä **järjestettäisiin nykyistä useammissa lukioissa erityisesti lukioiden yhteistyöhön panostamalla.**
- Lukiodiplomien muotoa ja rakennetta sekä **järjestämisen ja suorittamisen käytäntöjä yhdenmukaistetaan.**
- Kehittämistyöllä tähdätään nykyistä parempien **edellytysten luomiseen lukiodiplomien hyödyntämiselle** jatko-opinnoissa, etenkin korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.
- Kehittämistyössä huomioidaan **digitaalisuuden hyödyntämisen mahdollisuudet** lukiodiplomien järjestämisessä, suorituksessa ja arvioinnissa.
- Kehittämistyössä otetaan huomioon lukiolainsäädännön mukaiset **yhteistyön ja koulutuksen hankkimisen mahdollisuudet**

Lukiodiplomin sisällöllinen kehittäminen 2022

- Lukiodiplomeille määritellään **rakenne ja osa-alueiden** tavoitteet yhteisesti, erityisesti kirjallisen osaamisen linjauksia tarkennetaan
- linjataan yhteiset **lähtökohdat ja periaatteet opetukselle ja ohjaukselle**, valvonnalle ja seurannalle sekä omalle ajankäytölle lukiodiplomin suorittamisessa
- tarkastellaan **laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista** osana lukiodiplomissa osoitettavaa osaamista
- huomioidaan **kansainvälisyyden, yrittäjyyden ja työelämän** näkökulmat lukiodiplomiaineiden oppimäärissä
- linjataan, miten lukiodiplomi on mahdollista suorittaa jatkossakin **osana laajempaa yhteistyöprojektia**
- tarkastellaan lukiodiplomien erillisten **tehtävien tarkoituksenmukaisuutta**

2023-2024

Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeiden lainsäädännön valmistelua tukeva OPH:n seurantaryhmä ja kolme alatyöryhmää

Kartoitukset tutkintoon sisältyvistä musiikin, kuvataiteen ja liikunnan kokeista ja näytöistä eri maissa ja kansainvälisissä koulutusohjelmissa

Kotitalouden, käsityön, median, tanssin ja teatterin lukiodiplomit: Opetussuunnitelmatyön tukimateriaalin tuottaminen

Kotitalouden, käsityön, median, tanssin ja teatterin lukiodiplomit: Opetuksen ja arvioinnin tukimateriaalit

Yhteistyö Ylioppilastutkintolautakunnan ja muiden sidosryhmien kanssa

Webinaarit ja seminaarit

2025

Ratkaisut lukiodiplomien linjausten ja arviointimenettelyn kehittämiseksi

Ratkaisut lukiodiplomitarjonnan kehittämiseksi ja työryhmien asettaminen

Lukiodiplomiaineiden pedagogiikan ja arvioinnin tukimateriaalit

Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin LOPS2019-tukimateriaalit

Kartoitus yhteistyöstä ja osaamisen tunnustamisesta lukiodiplomiopinnoissa

Yhteistyö Ylioppilastutkintolautakunnan ja muiden sidosryhmien kanssa

2026

LOPS2019-muutosmääräyksen valmistelu
(annetaan vuoden 2026 lopussa / 2027 alussa)

Nykyisten lukiodiplomien päivittäminen

Uusien lukiodiplomien kehittäminen

Lukiodiplomien suoritusohjeiden ja tukimateriaalien valmistelu

Kuulemiset ja lausuntopyynnöt

Seminaarit ja webinaarit

Yhteistyö Ylioppilastutkintolautakunnan ja sidosryhmien kanssa

2027

LOPS2019-muutosmääräyksen toimeenpanon ja lukiodiplomiohjeiden käyttöönoton tukeminen

Lukiodiplomien suoritusohjeiden ja tukimateriaalien julkaiseminen

Toimenpiteitä lukiodiplomiaineiden pedagogiikan kehittämiseksi ja opettajien valmiuksien vahvistamiseksi

Toimenpiteitä kuvataiteen, musiikin ja liikunnan pedagogiikan kehittämiseksi ja opettajien valmiuksien vahvistamiseksi

**LOPS2019-muutosmääräyksen mukaiset opetussuunnitelmat käyttöön
1.8.2027**

Lukiodiplomien kehittämistyön seurantasuunnitelman valmistelu

Yhteistyö Ylioppilastutkintolautakunnan kanssa yo-kokeiden valmistelussa jatkuu

**Mikä lukiodiplomien
järjestämisen ja arvioinnin
linjauksissa muuttuu?**

A decorative graphic on the right side of the slide consists of thick, wavy lines in green and blue. The lines curve and overlap, creating a dynamic, abstract shape that frames the text.

LUKIODIPLOMIEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

- Lukiolaki (714/2018), Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Lukiodiplomit, Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019
- Koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- Opetushallituksen antamat lukiodiplomien ohjeet
- Tukimateriaalit koulutuksen järjestäjille, opettajille ja opiskelijoille

LUKIODIPLOMIN RAKENNE JA TERMINOLOGIA

Lukiodiplomin osat:

Lukiodiplomityö + Portfolio + Pohdinta

- sisältyvät kaikkiin lukiodiplomeihin
- osat eroavat rakenteeltaan lukiodiplomikohtaisesti
- ”Lukiodiplomityön”, ”Portfolion” ja ”Pohdinnan” rinnalla voidaan käyttää tarkentavia lukiodiplomikohtaista vieruskäsitteitä.

LUKIODIPLOMIN LAAJUUS

EDELTÄVIEN OPINTOJEN VÄHIMMÄISLAAJUUS

- Lukion opetussuunnitelman perusteiden mukainen lukiodiplomi suoritetaan **kahden opintopisteen** laajuisen opintojakson aikana (810/2018).
- Lukiodiplomien suorittamisen pohjana ovat vähintään **kuuden opintopisteen** laajuiset lukiodiplomia edeltävät lukio-opinnot.
- Lukion opetussuunnitelmassa määritellään opintojaksot, **jotka voivat olla lukiodiplomin suorittamista edeltäviä lukio-opintoja.**

YHTEISET ARVIOINTIMENETTELYN LINJAUKSET

- **Kaksi arvioijaa: lukiodiplomiaineen opettaja + toinen asiantuntija**
- **Molemmat arvioivat lukiodiplomin itsenäisesti**
 - Kumpikin arvioija arvioi lukiodiplomin osat
 - Kumpikin arvioija tekee esityksen lukiodiplomista annettavaksi arvosanaksi
- **Lopullinen arvosana: arvioijien arvosanojen keskiarvo**
 - Arvioijat voivat korottaa keskiarvon mukaan määräytynyttä lukiodiplomin arvosanaa, jos portfolio, lukiodiplomityö tai pohdintaosa on arvioitu erityisen ansiokkaaksi.
 - Mahdollinen erimielisyys: rehtori määrää kolmannen arvioijan → keskiarvo
 - Jokaisesta suorituksesta laaditaan arviointipöytäkirja
 - Portfolion, lukiodiplomityön ja pohdinnan painoarvot arvioinnissa lukiodiplomin ohjeissa
 - Lukiodiplomin arvosana-asteikko 4–10

KIRJALLINEN PALAUTE OPISKELIJALLE

- **Lyhyt kirjallinen palaute lukiodiplomin vahvuuksista ja arvosanan perusteista**
 - Kirjallinen palaute laaditaan arvioijien yhteistyönä
 - Kirjallisen palautteen laadinnassa hyödynnetään arviointipöytäkirjaa
 - Palautteeseen sisältyy nykyisen lukiodiplomitodistuksen kääntöpuolen tiedot
 - Opetushallitus tuottaa palautteen antamiseen lomakkeen tai disposition
 - Kirjallisen palautteen antamisen tueksi voidaan laatia myös muuta materiaalia.

LUKIODIPLOMIN OHJAUS JA VALVONTA

- Opiskelija suorittaa lukiodiplomin itsenäisesti ohjeiden ja asettamiensa tavoitteiden mukaisesti.
- Opiskelija voi olla vuorovaikutuksessa opettajan ja toisten opiskelijoiden kanssa toteuttaessaan lukiodiplomia.
- Opettaja käy opintojakson alussa läpi lukiodiplomin ohjeet, mahdolliset lukuvuosittaiset tehtävät ja tukimateriaalit.
- Opiskelijalle annetaan ohjausta ja tukea lukiodiplomin suunnitteluvaiheessa. Ohjaus ja tuki voi liittyä ohjeisiin ja tukimateriaaleihin tutustumiseen, ajankäytön suunnitteluun ja opintojakson käytännön järjestelyihin.
- Opiskelija päättää lukiodiplomin toteutustavasta yhteistyössä opettajan kanssa.
- Opettaja seuraa lukiodiplomin suorittamisen etenemistä ja ajankäyttöä säännöllisesti.
- Opettaja huomioi kaikessa toiminnassaan, että lukiodiplomi on opiskelijan itsenäisesti toteuttama erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttö.

MUUTOSMÄÄRÄYKSEN VALMISTELU

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019

6.23 LUKIODIPLOMIT

- Lukiodiplomin rakenne / terminologian päivitykset
- Lukiodiplomien järjestäminen yhteistyössä muiden lukiodien ja oppilaitosten kanssa
- **Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet**
 - erityisen osaaminen ja valmiudet myös tieteissä, työelämässä ja kansainvälisyydessä
 - aktiivisen kansalaisuuden, demokraattisen vaikuttamisen ja kestävän elämäntavan edistämisen edellytysten kehittäminen
- **Arviointi**
 - Opiskelijan itsearviointitaidot otetaan huomioon lukiodiplomin arvioinnissa

OPETUSHALLITUS
UTBILDINGSSTYRELSEN

Opetushallituksen kysely yhteistyöstä ja osaamisen tunnustamisesta (31.10-28.11.2025)

Tulossa raportti tuloksista ja johtopäätöksistä 6/2026

Kyselyllä selvitettiin

- lukiodiplomiopinnoissa hyödynnettyjä lukiodien ja muiden oppilaitosten yhteistyömalleja
- muualla hankitun lukiodiplomiopintoja vastaavan osaamisen tunnustamisen käytäntöjä
- Teemahaastatteluilla kerätyllä laadullisella tiedolla syvennetään kyselyn tuloksia

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!

